

KAPITEL 1

Arvi cyklade hemåt i ett stilla strilande regn utan regnkläder en sen eftermiddag i början av september 1939. Han tänkte på det förestående provet i ryska med det kyrilliska alfabetet. Få av eleverna på Handelsskolan i Tallinn var intresserade av ryska, som liksom tyska var schemalagda såsom handelsspråk i Estland. Hans ryska lärare var en äldre, reslig men korrekt och saklig man med bockskägg. Han tycktes inte vara besvärad av elevernas bristande intresse för hans ämne. Det var annorlunda med Arvis tyskalärlärarinna som var smal, snygg, kvick, humoristisk och full av entusiasm för språket. Arvi tänkte på henne med välbehag och tillskrev henne en otrolig förmåga att kunna göra tyska språket ”levande”. Undervisningssalen var nästan alltid fullsatt och elevernas intresse påfallande högt, liksom betygen.

Arvi blev sur av regnet och av cykelns glidande tendenser på den våta vägbanan. Hans tankar gled över på den instabila världen och tyskarnas intervention i Tjeckoslovakien i mars. Arvi hade inga höga tankar om sin egen framtid i ett Estland som självständig stat i Europa.

Arvi kom fram till sitt hem som var en rymlig tvårumslägenhet med kök och förstuga samt vattentoalett. Huset var en envåningslänga med tre bostäder som låg relativt centralt i staden och i närheten av Handelsskolan. Arvi skakade av sina våta ytterkläder och ställde sin cykel i förstugan. Han klev in i lägenheten och mötte sin far Henry i köket som såg frågande på Arvis sura ansikte? ”Varför skall man sträva framåt i en värld som hela tiden försöker bromsa utvecklingen med krig, förstörelse och intolerans? Se på det blodiga spanska inbör-

deskriget som slutade med enorm ödeläggelse och fascistisk diktatur”, sade Arvi vresigt till sin far som hälsning.

”Det hade annars blivit en kommunistisk diktatur i Spanien med ett förtryckt folk utan frihet som i Sovjetryssland”, sade Henry lugnt. ”Förresten stannar utvecklingen aldrig av trots krig och elände”, tillade han leende.

Henry fortsatte med sin tidningsläsning och Arvi gick in till sitt rum för att förbereda den kommande skrivningen, dock utan större entusiasm. Tidningen var mera intressant och var full av kommentarer om den nyligen träffade överenskommelsen mellan Tyskland och Sovjetunionen, den så kallade Molotov-Ribbentroppakten med hemliga klausuler som berörde Finland, Baltländerna och Polen.

Många människor i Estland, så också Arvi deltog med allt större intresse i politiken och händelseutvecklingen i Europa. Tysklands angrepp på Polen den 1 september 1939 och deras erövring av landet med sina tekniskt överlägsna styrkor på bara några veckor var allas samtalsämne, även på Handelskolan.

”Två ytterlighetsregimer har kommit överens om att dela hela östeuropa i olika intressesfärer utan att någon annan stor nation kan hindra dem”, sade Henry efter att tyskarna hade överskridit Polska gränsen. ”Det kan de inte göra ostraffat, eftersom England och Frankrike har förklarat att bistå Polen militärt vid ett tyskt angrepp”, sade Arvi och hänvisade till en tidningsartikel.

”England har alltid försökt att lösa internationella konflikter med konferenser och eftergifter”, svarade Henry med tonvikt på eftergifter.

”Den här gången var Tysklands provokationer för grova för att kunna godtagas av England och Frankrike utan att förlora ansiktet helt.”